

PR.A.T-76.1.1218

P-1362



EESTI NSV MINISTRITE NÕUKOGU RIIKLIK EHITUSKOMITEE
VABARIIKLIK RESTAUREERIMISVALITSUS

OBJEKT:

Karula kirik

ŠIFR. NR.:

287/71

TELLIJA:

ENSV MN Riiklik Ehituskomitee

TEOSTAJA:

Karula kiriku varemete esialgne

tehniline ülevaatus

Juhataja:

Restaureerimis-

komitee

peadirektor

V. Raam.

Peainsener:

restaureerimis-

komitee

peaarhitekt

E. Sedman.

Peaarhitekt:

A. Lütüs.

Projekt-jaoskonna

juhataja:

A. J. Lütüs.

Peaspetsialist
ajaloo alal:

V. Raam.

Peaspetsialist
arhitektuurialal:

E. Sedman.

Objekti autor:

A. Lütüs.

TALLINN 1971.

Sisukord:

1. Tekstiline osa

Esialgse tehnilise ülevaatuse aruanne

2. Illustratsioonid

fotod nr.1...14 koos annotatsiooniga

3. Lisad:

Lisa nr.1 - protokoll 6.augustil 1971.a. Karula ja Helme kirikute varemeil toimunud koosoleku kohta (äarakiri).

Lisa nr.2 - ettepanekud Helme ja Karula kirikute konserveerimistöödeks (äarakiri).

Esialgse tehnilise ülevaatuse aruanne

K.a. augustikuu algul toimus Karula kiriku varemete paikne ülevaatust. Ülevaatuse eesmärk oli varemete konserveerimistööde kavandamine ning varemete tehnilise seisundi esialgne hindamine. Ülevaatust sooritanud komisjoni koosseisu kuulus insenerina ka allakirjutanu.

Karula kirik on Suurest Isamaasõjast saadik varemeis.

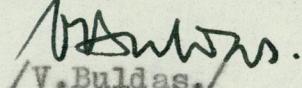
Varemete (müüride) tehniline seisund on rahuldav. Kahtlust äratab vaid triumfikaar, mis on avariiohtlikus seisundis.

Varemete konserveerimiseks on vaja müüride ülaservadel lammutada lahtised kiviread ning asendada need uutega (säilitades seega müüride kõrguse). Seejärel katta müürid pealt katusekividega. Sama operatsioon tuleb läbi viia ka aknaavade põhjadega.

Seinte parema säilivuse (ja ka parema vaadeldavuse) huvides tuleb varemete vahelt ja vahetust lähedusest maha raiuda võsa.

Kirikus säilinud tellissammas, mis on kandnud orelirödu, tuleb maha lammutada. Maha tuleb lammutada ka korsten (vaata foted nr.2 ja 3).

Pärast võsa eemaldamist ja kergete tellingute rajamist triumfikaare juurde tuleb kogu kirik veelkordelt põhjalikult üle vaadata inseneridest koosneva komisjoni poolt. Selle komisjoni ülesandeks jäaks siis ka triumfikaare säilitamismeetodite väljatöötamine või otsuse (ja meetodi) langetamine tema lammuseks.


/V. Buldas.
VRV insener

ÄrakiriProtokoll

6.augustil 1971.a. Karula ja Helme kirikute varemeil toimunud koosoleku kohta.

6.augustil 1971.a. toimus Vabariikliku Restaurerimisvalitsuse töötajate poolt Karula ja Helme kirikute varemeil kohapealne ülevaatus eesmärgil müürata nende säilitamiseks vajalikud vahendid ja viisid.

Osa võtsid:

- 1) A.Joonsaar - projektjaoskonna juhataja
- 2) K.Aluve - peasharhitekt
- 3) V.Raam - peaspetsialist ajaloo alal
- 4) U.Tiirmaa - arhitekt
- 5) E.Alttoo - kunstiajalooolane
- 6) V.Buldas - insener
- 7) A.Breede - töödejuhataja
- 8) A.Sionsein - objektiga tegelev tehnik.

Helme kiriku varemeil viibis kohal ka kohalik pastor.

Tutvunud kohapeal kirikute varemetega leiti, et nai on üldiselt rehulda vas olukorras ja avariichtlikke momente ei esine.

Varemeil oleks vajalik põhiliselt katta müüride pealsed katusekividega, vahetus läheduses kasvanud puud ja võsa likvideerida ning ruumid korrestada, varisenud prahi osalise eemaldamisega. Konkreetseks tööks tuliks koostada varemete kohta tehniline seisukorra kirjeldused ja kaalutlused konserveerimistöödeks.

Mõlemas kirikus üks oreli väärri toetanud post eemaldada.

Juhatas: A.Joonsaar (allkiri)

Protokollis: K.Aluve (allkiri)

Ärakiri õige: *M.Kuurma*.

Ärakiri

Ettepanekud Helme ja Karula kirikute konserveerimistöödeks.

Helme kirik -

- müürid varustada pultkatustega;
- kindlustada völvi jänus pikihoone lääneosas trepikäigu kohal;
- konserveerida kõik pikihoone idaseinas (võiduksarest louna pool). Selline trepikhäik on Lõuna-Eesti sakraalarhitektuuris unikaalne. On vaja teostada sondaže selgitanaks kõigu kulgu ja ka funktsiooni.
- kinnitada võiduksare lõunapoolse konsooli telliseid. Siin on kasutatud tegasihoidliku profiiliga vormikive (kirikus mujal ei näi neid leiduvat), mida tuleks pülda säilitada.
- kaaluda skende (või ainult näidiseks ühe akna) palestike konserveerimist, markeerides seejuures akna algse hõrguse;
- kaaluda käärkambri verenete lammutamist - hilisema juurdeehitusena ei oma nad erilist väärust, pigem kehandavad nad algse kevatise nõjuvust.

Karula kirik -

- müürid katustada pultkatusega;
- korrestada trepikhäik lääneseina põhjanurgas;
- lammutada hilisem vahesein kooriruumis;
- eksponeerida või markeerida koeri idaskeni;
- (osaliselt) lammutada oreliväri kandnud piilar.

Kour Alttoa (allkiri)

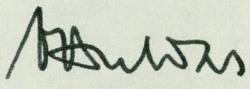
Ärakiri õige: 



Foto 1. Välisvaade kiriku lääneseinale.
Foto V.Raam, aug. 1971. Neg. 13620/1

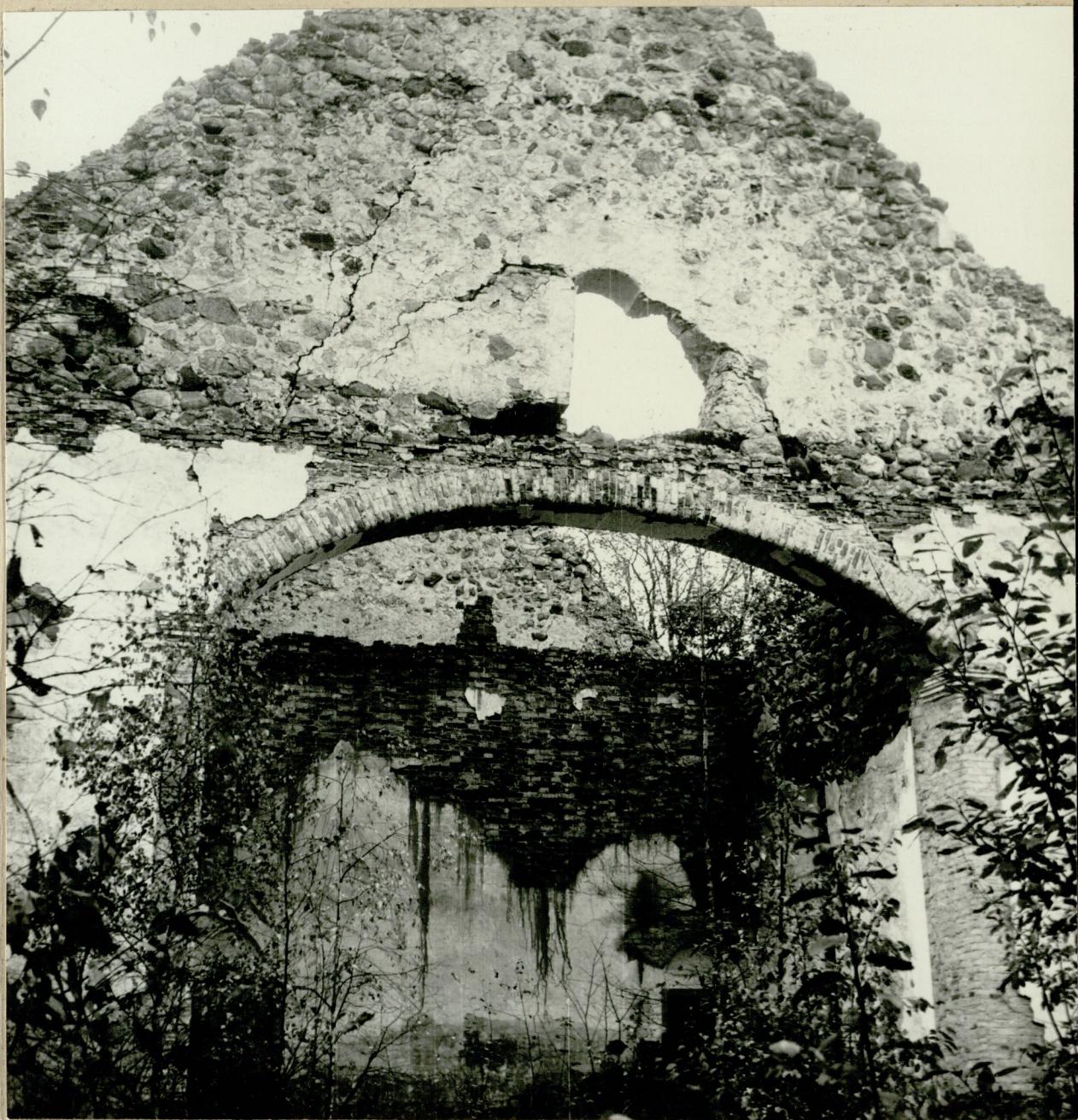


Foto 2. Vaade pikihoonest võidukaarele ja
koorile. Fotol näha praod võidukaare pealses
seinas.
Foto V.Raam, okt. 1962. Neg. 5980/2



Foto 3. Vaade lõunaseina välisküljele. Fotol
näha seina struktuur.
Foto V.Raam, okt. 1962.

Neg. 5982/1



Foto 4. Vaade kooriruumi lõunaseina välisküljele.

Foto V.Raam, okt. 1962.

Neg. 5982/2



Foto 5. Vaade lõunaseina portaalile. Fotol
näha müüritise struktuur.
Foto V.Raam, aug. 1971.

Neg. 13620/2



Foto 6. Vaade võidukaarele kooriruumist.
Foto V.Raam, aug. 1971. Neg. 13621/2

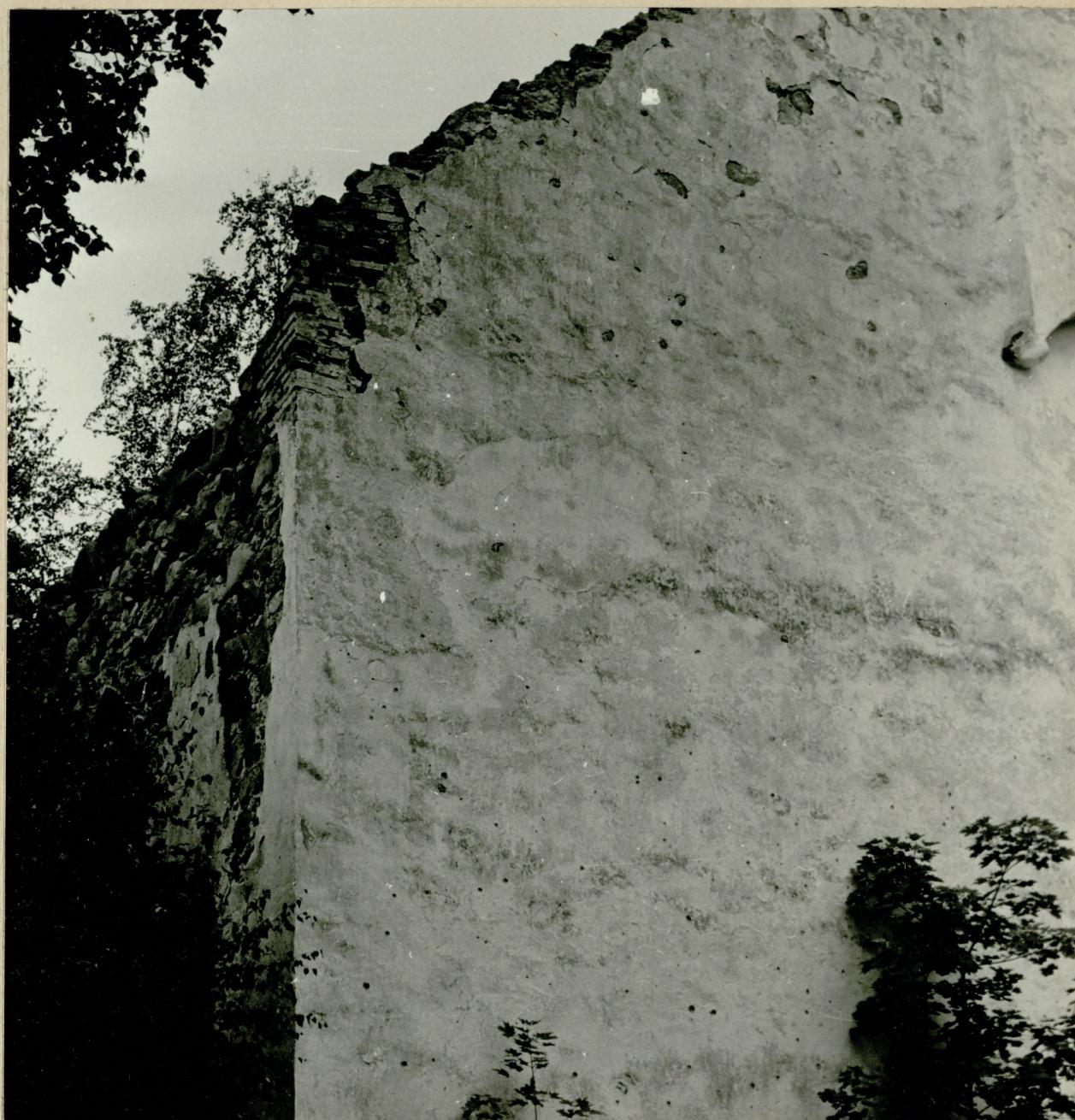


Foto 7. Välisvaade lääneseinale ja pikihoone loodenurgale. Fotol näha lahtiseid kive viilu jalamil.

Foto V.Raam, aug. 1971.

Neg. 13622/2



Foto 8. Vaade kiriku lääneseina ülaosal
kiriku seest.

Foto V.Raam, aug. 1971.

Neg. 13622/1



Foto 9. Vaade kiriku lääneseinale kiriku seest.

Foto V.Raam, aug. 1971.

Neg. 13621/1



Foto 10. Sisevaade pikihoone kirdenurka.
Paremal servas võidukaare põhjapoolne külj.
Foto V.Raam, aug. 1971. Neg. 13623/1



Foto 11. Sisevaade kooriruumi kagunurka ja
selles säilinud völvikanna jäänustele.
Foto V.Raam, aug. 1971. Neg. 13624/2

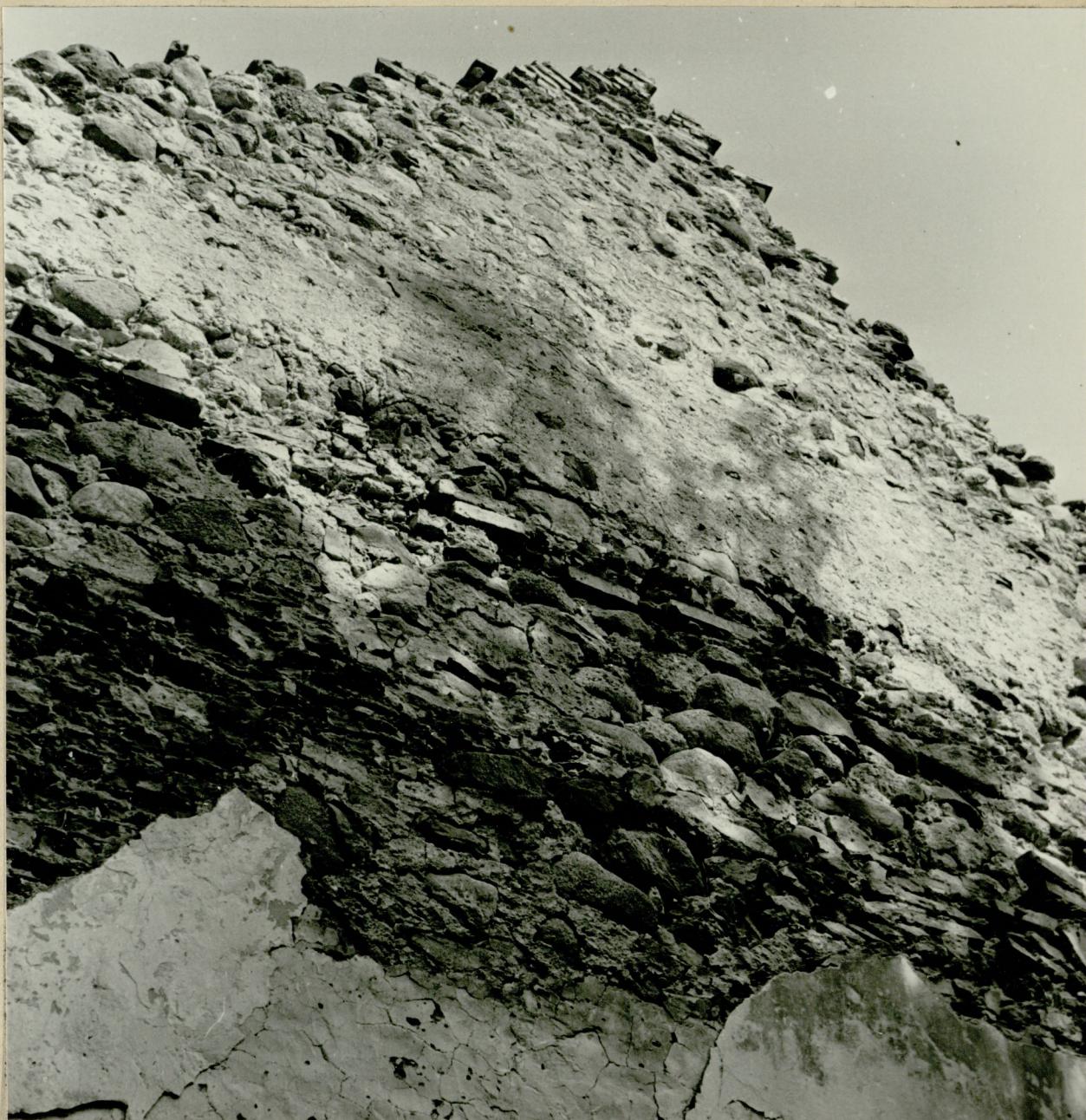


Foto 12. Vaade koori idaviilu välisküljele.
Foto V.Raam, aug. 1971. Neg. 13624/1



Foto 13. Sisevaade pikihoone loodenurgale.
Foto V.Raam, aug. 1971. Neg. 13623/2



Foto 14. Välisvaade kooriruumi idaseinas
olevale ukselavale.
Foto V.Raam, aug. 1971. Neg. 13625